

EVROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument zasedanja

A7-0247/2012

19.7.2012

POROČILO

o izobraževanju, usposabljanju in Evropi 2020
(2012/2045(INI))

Odbor za kulturo in izobraževanje

Poročevalka: Mary Honeyball

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	11
MNENJE ODBORA ZA ZAPOSLOVANJE IN SOCIALNE ZADEVE.....	13
IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU	18

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o izobraževanju, usposabljanju in Evropi 2020

(2012/2045(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 165 in 166 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti njenega člena 14,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 23. decembra 2011 „Letni pregled rasti 2012“ (COM(2011)0815),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. decembra 2011 „Izobraževanje in usposabljanje v pametni, trajnostni in vključujoči Evropi“ (COM(2011)0902),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2010 „Evropa 2020: Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast“ (COM(2010)2020),
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 11. maja 2010 o socialni razsežnosti izobraževanja in usposabljanja¹,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju („ET 2020“)²,
- ob upoštevanju priporočila Sveta z dne 28. junija 2011 „Mladi in mobilnost – spodbujanje učne mobilnosti mladih“³,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 1. decembra 2011 o zmanjševanju šolskega osipa⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. maja 2011 o zgodnjem učenju v Evropski uniji⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. maja 2010 o ključnih kompetencah za spreminjajoči se svet: izvajanje delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010⁶,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. decembra 2008 o vseživljenjskem učenju za znanje, ustvarjalnost in inovacije – izvajanje delovnega programa „Izobraževanje in usposabljanje 2010“⁷,

¹ UL C 135, 26.5.2010, str. 2.

² UL C 119, 28.5.2009, str. 2.

³ UL C 199, 7.7.2011, str. 1.

⁴ UL C 77 E, 16.3.2012, str. 27.

⁵ UL C 227, 2.8.2011, str. 332.

⁶ UL C 161 E, 31.5.2011, str. 8.

⁷ UL C 45 E, 23.2.2010, str. 33.

- ob upoštevanju člena 48 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje in mnenja Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve (A7-0247/2012),
- A. ker se vseživljenjsko učenje kljub nekaterim izboljšavam na področju izobraževanja in usposabljanja za večino prebivalstva EU še vedno ne uresničuje in so nekateri kazalniki resnično zaskrbiljujoči; ker je treba poleg splošnega izobraževanja in poklicnega usposabljanja poudariti pomen formalnega in neformalnega izobraževanja odraslih;
 - B. ker se strategije vseživljenjskega učenja v mnogih državah članicah še zdaleč ne izvajajo, kot bi se morale, čeprav so poglobljena sestavina strategije EU 2020;
 - C. ker morajo politike izobraževanja in usposabljanja zagotavljati možnost vseživljenjskega izobraževanja vsem ne glede na starost, invalidnost, spol, raso ali narodnost, vero ali prepričanje, spolno usmerjenost, jezikovno ali socialno-ekonomsko ozadje;
 - D. ker so možnosti učenja za ljudi iz različnih skupin še vedno omejene in slabo prilagojene; ker bi poleg tega morale tako avtohtono prebivalstvo kot jezikovne in kulturne manjšine imeti možnost izobraževati se v svojem jeziku;
 - E. ker mora gospodarska rast zato, da bi se EU rešila iz krize, prednostno temeljiti na izobraževanju, znanju, inovacijah in primerni socialni politiki in ker je pomembno pravilno in v celoti izvajati politike na tem področju v okviru strategije EU 2020, da bi premostili to ključno obdobje;
 - F. ker nosijo države članice javno odgovornost za oblikovanje politik izobraževanja in usposabljanja in ker so za ta področja potrebna primerna javna sredstva, da bi se zagotovil enakopraven dostop do izobraževanja brez socialne, ekonomske, kulturne, rasne ali politične diskriminacije;
 - G. ker varčevalni ukrepi in posledično krčenje proračuna za sisteme izobraževanja in usposabljanja v vsej EU ogrožajo enega od ključnih gonilnih sil kohezije in rasti ter spodbujajo cilj, da se v Evropi osnuje na znanju temelječe gospodarstvo;
 - H. ker morajo države članice še naprej sodelovati in si izmenjevati najboljše prakse v prizadevanju za nadaljnji napredek nacionalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja;
 - I. ker je nezadostno znanje jezikov še vedno zelo velika ovira za mobilnost za namene izobraževanja in usposabljanja;
 - J. ker bi moral biti cilj strategije izobraževanja in usposabljanja med drugim zagotoviti učencem in študentom znanja, ki so potrebna za osebni razvoj in aktivno državljanstvo;
 - K. ker bi moral izraz vseživljenjsko učenje v danem demografskem okviru dejansko pomeniti vseživljenjsko in ker bi bilo treba nadalje bolje upoštevati potencial pridobljenega znanja starejših;
 - L. ker znanja in veščine na področju novih tehnologij bistveno olajšujejo uresničevanje ciljev vseživljenjskega učenja;

- M. ker je vseživljenjsko učenje stalen proces učenja, ki bi moral trajati vse življenje, se začeti s kakovostno predšolsko vzgojo in nadaljevati tudi po končani delovni dobi;
- N. ker je zagotovitev kakovostnih predšolskih ustanov in vzgoje za vse otroke naložba v prihodnost in zagotavlja velike koristi posameznikom in družbi;
- O. ker ima šolski osip resne posledice za posameznika ter za družbeni in gospodarski razvoj EU;
- P. ker bi bilo treba razmisliti o nadaljnjih inovacijah na področju pomoči učencem za izobraževanje na preduniverzitetni ravni;
- Q. ker je dostopnost izobraževanja in usposabljanja glavni izziv tudi za nadaljnje pospeševanje socialnega vključevanja, kohezije in boja proti revščini;
- R. ker morajo evropski, nacionalni, regionalni in lokalni organi sodelovati, da bi se lahko uspešno spopadali z izzivi, s katerimi se trenutno sooča Evropa;
1. je seznanjen z zgoraj navedenim sporočilom Komisije o izobraževanju in usposabljanju v pametni, trajnostni in vključujoči Evropi;
 2. ponavlja, da je bila uspešnost držav članic pri vključevanju vseh starostnih skupin v izobraževanje, usposabljanje in vseživljenjsko učenje pred sedanjo krizo precej različna, skupno povprečje EU pa je zaostajalo za mednarodnimi povprečji;
 3. poudarja, da so nekatere države članice glede na sedanje gospodarske razmere skrčile proračun za izobraževanje in usposabljanje, vendar meni, da je treba ohraniti in celo povečati naložbe z najvišjo strateško vrednostjo; poudarja, da večletni finančni okvir Unije določa, da se v dolgoročnem proračunu EU v odstotkih najbolj poveča proračun za izobraževanje in s tem povezane sektorje;
 4. poudarja, da je treba v večletnem finančnem okviru odobriti povečanje proračuna za izobraževanje in s tem povezane sektorje; poziva države članice, naj sprejmejo nacionalne strategije vseživljenjskega učenja s primernim obsegom finančnih sredstev kot najboljše možno orodje za doseganje ciljev iz strategije E&T 2020;
 5. poudarja, da so ekonomski stroški posledic slabih rezultatov na področju izobraževanja, vključno s šolskim osipom in socialnimi neenakostmi v sistemih izobraževanja in usposabljanja ter njihov vpliv na rast držav članic bistveno višji od stroškov finančne krize, države članice pa leto za letom že plačujejo ceno;
 6. poziva države članice, naj dajo prednost izdatkom na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine, vseživljenjskega učenja, raziskav, inovacij ter jezikovne in kulturne raznolikosti, ki veljajo za naložbe v prihodnjo rast in gospodarsko ravnotežje, hkrati pa naj zagotovijo dodano vrednost takih naložb; v zvezi s tem ponovno zahteva, naj si države članice za cilj postavijo skupne naložbe v visoko šolstvo v višini vsaj 2 % BDP, kar je vrednost, ki jo priporoča Komisija v letnem pregledu rasti in zaposlovanja kot minimalno zahtevo za gospodarstva, temelječa na znanju;

7. opozarja, da morajo države članice, da bi lahko v prihodnosti konkurirale novim svetovnim silam, doseči temeljne cilje strategije Evropa 2020, ki jih je mogoče na področju izobraževanja izraziti z doseganjem 3 % naložb v raziskave, povečanjem odstotka mladih z univerzitetno izobrazbo na 40 % in zmanjšanjem šolskega osipa na manj kot 10 %;
8. opozarja na pomen, ki ga je treba dati raziskavam v okviru ambiciozne strategije za izobraževanje in usposabljanje; zato poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo ukrepe, katerih namen je povečati delež mladih, ki se usmerjajo na to področje;
9. opozarja, da bi se bilo treba osredotočiti posebej na mlade, ob upoštevanju, da se je stopnja brezposelnosti v EU povečala na več kot 20 %, pri čemer najvišje stopnje v nekaterih državah članicah ali regijah presegajo 50 %, in da je trenutna kriza posebej hudo prizadela mlade, zlasti najmanj kvalificirane; posebej poudarja škodljive učinke varčevalnih programov na področju brezposelnosti mladih v nekaterih državah Unije, predvsem v južnih državah, ki vodijo zlasti k številčnemu begu možganov v druge države, tudi v tretje države; opozarja tudi, da dandanes eden od sedmih učencev (14,4 %) konča šolanje z največ nižjo srednješolsko izobrazbo in se ne udeležuje nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja;
10. opozarja na dualne sisteme poklicnega usposabljanja v nekaterih državah članicah, ki zagotavljajo povezavo med teorijo in prakso ter omogočajo boljši vstop v svet dela kot povsem šolske oblike izobraževanja;
11. predlaga državam članicam, naj naložbe v izobraževanje in usposabljanje odštejejo od izračuna državnega primanjkljaja v fiskalnem paktu, saj so te ključna gonilna sila za zdravo okrevanje v skladu s cilji strategije EU 2020;
12. poziva institucije EU, naj si še naprej prizadevajo pripraviti jasnejše in bolj ciljno usmerjene mladinske politike na ravni EU, prilagojene soočanju z novimi izzivi družbe; sedanja generacija mladih čuti, da ne bo mogla doseči enake ravni blaginje, kakor jo je dosegla prejšnja;
13. posebej poziva države članice, naj uvedejo ciljno usmerjene ukrepe za mlade, ki bi lahko prezgodaj zapustili šolo ali ki se ne izobražujejo ali usposabljujejo in niso zaposleni, da bi jim ponudile kakovostno učenje ter jim zagotovile usposabljanje in jamstva za mlade, da bodo lahko pridobivali znanja in izkušnje, ki jih potrebujejo za zaposlitev, in da bi nekaterim izmed njih omogočile ponovni vstop v izobraževalni sistem; hkrati poziva k temu, da se osredotočijo na poklicno izobraževanje in usposabljanje v sistemih terciarnega izobraževanja, pri čemer je treba upoštevati raznolikost nacionalnih sistemov izobraževanja; poziva države članice, naj si močnejše prizadevajo zagotoviti, da bodo lahko mladi pridobivali prave poklicne izkušnje in hitro vstopili na trg dela; poudarja, da mora biti pripravnost pomemben del študija in sestavni del usposabljanja;
14. opozarja, da je v obdobju krize še posebej na udaru zaposljivost mladih; poudarja, da je treba spremljati, kako hitro mladi diplomanti po zaključku izobraževanja dobijo zaposlitev, ki ustreza njihovi izobrazbi in znanju, ter na podlagi teh podatkov ugotavljati kakovost sistemov izobraževanja in usposabljanja ter potrebe in možnosti njihove prilagoditve;

15. poziva Komisijo in države članice, naj si dosledno prizadevajo za uvedbo, izvajanje in nadaljnji razvoj sistema prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET), Europassa in evropskega ogrodja kvalifikacij;
16. poudarja, da morajo mladi prevzeti osrednjo vlogo pri doseganju glavnih ciljev EU za leto 2020 na področju zaposlovanja, raziskav in inovacij, podnebja in energije, izobraževanja in boja proti revščini;
17. poudarja pomen priložnostnega in neformalnega izobraževanja za razvijanje vrednot, sposobnosti ter znanja in veščin, zlasti za mlade, ter za pridobivanje znanja o državljanstvu in demokratični udeležbi; poziva Komisijo, naj zagotovi podporo, tudi finančno, za priložnostno in neformalno izobraževanje v okviru novih programov na področju izobraževanja in mladih ter državljanstva;
18. poziva univerze, naj razširijo dostop do učenja in posodobijo učne načrte tako, da bodo obravnavali nove izzive z namenom nadgraditi znanja in veščine evropskega prebivalstva, ne da bi to ogrozilo njihove akademske naloge na področju prenosa znanja, ob tem pa upošteva, da so demografske spremembe v Evropi stvarnost, ki je ni mogoče zanikati; pri tem poudarja pomen podpiranja in priznavanja neformalnega izobraževanja in priložnostnega učenja;
19. spodbuja dialog zasebnih zainteresiranih strani, zlasti malih in srednjih podjetij, lokalnih in regionalnih organov ter akterjev civilne družbe z visokošolskimi institucijami/univerzami, da bi študente spodbudili k pridobivanju znanja in veščin, ki bodo olajšali njihovo vključevanje na trg dela; delodajalce opozarja na pomen uvajanja v delo, saj spodbuja prilagajanje mladih na delovno življenje;
20. opozarja, da je kreativnost bistven element novega na znanju temelječega gospodarstva; poudarja, da ustvarjalni sektor daje velik in čedalje večji prispevek gospodarstvu v višini 4,5 % BDP Evropske unije in 8,5 milijona delovnih mest;
21. opozarja, da je nujna sinergija med ponudbo delovne sile in absorpcijsko sposobnostjo trga dela;
22. poudarja ključno vlogo javnih zavodov za zaposlovanje v politikah spremljanja in svetovanja iskalcem zaposlitve, zlasti za pomoč pri iskanju zaposlitve ali usposabljanju; poudarja, da se mora povečati število iskalcev, ki bodo deležni ustreznega usposabljanja, ki bo olajšalo njihovo vrnitev na trg dela, in torej poziva države članice, naj temu namenijo potrebna sredstva;
23. poudarja odločilen pomen omogočanja dostopa invalidov do vseživljenjskega učenja s pripravo in izvajanjem usmerjenih programov, pa tudi z vključitvijo vidika invalidnosti v vse programe, namenjene splošni javnosti; posebno pozornost je treba nameniti povezavi med invalidnostjo in vseživljenjskim učenjem, da se prepreči socialna izključenost in resnično okrepi položaj invalidov na trgu dela, ker je glede na vse študije na tem področju raven izobrazbe invalidov nižja od povprečja in ker je stopnja njihove udeležbe v zadevnih programih izjemno nizka;
24. opozarja, da imajo delodajalci ključno odgovornost pri tem, da bi vseživljenjske učenje

postalo resničnost za vse, s posebnim poudarkom na enakosti spolov; spodbuja delodajalce, naj svojim delavcem omogočijo stalno usposabljanje med poklicnim življenjem z izboljšanjem prepoznavnosti pravic do usposabljanja, zagotavljanjem njihove dostopnosti za vse delavce in ustreznim priznavanjem internega usposabljanja in tako omogočijo nadaljnjo specializacijo in ustvarjajo priložnosti za poklicno napredovanje;

25. poziva h krepitvi prizadevanja za oblikovanje in izvajanje evropskega sistema za potrjevanje in priznavanje formalnega in neformalnega učenja, vključno s prostovoljnim delom, da bi okrepili pomembne vezi med neformalnim učenjem in formalnim izobraževanjem ter izboljšali nacionalno in čezmejno mobilnost pri izobraževanju in na trgu dela;
26. ugotavlja, da se sistemi izobraževanja in usposabljanja med državami zelo razlikujejo, in ob upoštevanju načela subsidiarnosti predlaga, naj se hkrati s poročilom o napredku objavi koristen priročnik za vsako posamezno državo članico, ki bo vseboval priporočila za izboljšanje obstoječih politik in razvoj nacionalnih izobraževalnih sistemov;
27. poziva k povečanju zunanje razsežnosti politik EU s poglobljenim političnim dialogom in sodelovanjem pri izobraževanju in usposabljanju med Unijo in njenimi mednarodnimi partnerji in sosednjimi državami, da bi (a) prišla do odraza vse večja medsebojna ekonomska, socialna in politična odvisnost, (b) prispevali k izvajanju zunanje razsežnosti strategije Evropa 2020 in (c) podprli stabilnost, blaginjo in nove zaposlitvene možnosti za državljane držav partneric, hkrati pa razvili boljše instrumente za upravljanje in poenostavitev migracij usposobljene delovne sile v Evropo, da bi zapolnili primanjkljaje in vrzeli na področju znanj in spretnosti, ki so posledica demografskih sprememb v Evropi;
28. opozarja, da morajo biti nacionalni sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja kot akterji na svetovnem trgu izobraževanja povezani s širšim svetom, da bi ostali sodobni in konkurenčni, ter da morajo biti sposobni pritegniti učence iz drugih evropskih in tretjih držav, jim zagotoviti izobraževanje in usposabljanje ter lažje priznavanje njihovega znanja in spretnosti; poudarja, da so ta vprašanja zaradi demografskih sprememb in mednarodne migracije še pomembnejša;
29. poudarja, da čeprav se evropsko območje izobraževanja in usposabljanja razvija, cilj odprave ovir za mobilnost še ni bil dosežen in mobilnost učencev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ostaja nizka; poudarja, da bosta povečanje mednarodne mobilnosti učencev in učiteljev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter priznavanje njihovega znanja, spretnosti in usposobljenosti, ki so jih pridobili v tujini, pomemben izziv za prihodnost ter da sta za pritegnitev več tujih učencev v naše sisteme poklicnega izobraževanja in usposabljanja potrebna tudi boljše in ciljno usmerjeno zagotavljanje informacij in smernic.
30. obžaluje, da sporočilo Komisije o izobraževanju in usposabljanju v pametni, trajnostni in vključujoči Evropi ne obravnava ustrezno vprašanja razvoja zgodnjega izobraževanja, zlasti na področju jezikov, čeprav je to eden osnovnih ciljev strategije Evropa 2020; je prepričan, da bi morala biti ta faza izobraževanja obravnavana kot najbolj bistvena za posameznikovo prihodnjo izobrazbo ter osebni in socialni razvoj; je prepričan, da bo otrokom koristilo zgodnje izobraževanje, usmerjeno v krepitev motoričnih in socialnih

veščin ter podpiranje uravnotežene čustvene rasti, hkrati pa spodbujanje intelektualne radovednosti;

31. poziva Komisijo, naj spodbuja države članice in jim pomaga, da vzpostavijo ukrepe za spremljanje otrok na resničnih izobraževalnih poteh, in to od najzgodnejšega otroštva;
32. je trdno prepričan, da so naložbe v predšolsko vzgojo in varstvo, ki so primerno prilagojene obdobju razvoja in stopnji zrelosti posamezne ciljne skupine, učinkovitejše kot naložbe na kateri koli kasnejši stopnji; poudarja, da vlaganje v zgodnje izobraževanje dokazano zmanjšuje poznejše stroške; meni tudi, da je uspeh pri izobraževanju na vseh stopnjah odvisen od usposobljenih učiteljev in njihovega stalnega napredka s poklicnim usposabljanjem, zato je treba dovolj vlagati v usposabljanje učiteljev;
33. poudarja potrebo po poklicnem predšolskem varstvu za socializacijo otroka, zlasti za družine, ki živijo v težkih socialnih razmerah;
34. poudarja, da mora vsak posameznik pridobivati odlično znanje jezikov od najzgodnejšega otroštva, in sicer ne le uradnih jezikov EU, temveč tudi regionalnih in manjšinskih jezikov, saj to ljudem omogoča večjo mobilnost, daje boljši dostop do trga dela in bistveno poveča možnosti za študij, hkrati pa služi spodbujanju medkulturne izmenjave in večje evropske kohezije;
35. poudarja, da je treba spodbujati mobilnost za potrebe učenja jezikov, da bi dosegli cilj, da bodo vsi državljani Evropske unije znali poleg maternega vsaj še dva jezika;
36. poudarja, da je treba znanje jezikov začeti osvajati že pred šolo, in pozdravlja pobude, ki učencem omogočajo, da se učijo maternega jezika kot neobvezen predmet pisno in ustno v šoli in tako pridobijo dodatna znanja in veščine;
37. meni, da je bistvenega pomena spodbujati mobilnost z velikopoteznimi programi Unije za izobraževanje in kulturo, zlasti z izmenjavo učiteljev, študentov in dijakov in predvsem na področju jezikov, da bi tako spodbujali aktivno državljanstvo, evropske vrednote ter jezikovna in druga dragocena znanja in veščine;
38. spodbuja Komisijo, naj podpre razvoj inovativnih rešitev na področju izobraževanja in usposabljanja, ki jih je mogoče preprosto jezikovno in tehnično prilagoditi in bi omogočale mobilnost v sektorjih, na katere ta pojav manj vpliva;
39. priznava pomemben prispevek evropskega leta aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti 2012 in ponavlja, da je za EU pomembno, da dobijo njeni državljani možnost izobraževati se na vse načine, tudi pozneje v življenju, in vključevati starejše v dialog s strokovnjaki na področju storitev, ki zagotavljajo in podpirajo učenje;
40. opozarja, da je cilj programa Grundtvig pomagati razvijati sektor izobraževanja odraslih ter omogočiti vključitev večjega števila ljudi v izobraževanje; poudarja, da je osredotočen na potrebe študentov, ki se udeležujejo izobraževanja odraslih in „alternativnih“ izobraževalnih tečajev, na področju poučevanja in študija, pa tudi na organizacije, ki take storitve ponujajo; poziva države članice, naj izboljšajo kakovost izobraževanja, ki ga ponujajo organizacije za izobraževanje odraslih, ter naj spodbujajo sodelovanje med

njimi;

41. poudarja potrebo po promociji obstoječih evropskih orodij, zlasti strukturnih skladov, namenjenih usposabljanju;
42. poudarja, da izobraževanje odraslih presega dejavnosti, povezane z zaposlitvijo, in vključuje širjenje osebnega, državljanskega in družbenega znanja in veščin v sistemih vseživljenjskega formalnega izobraževanja in usposabljanja, na kar opozarja program vseživljenjskega učenja;
43. priznava, da dejavnosti starejši pozitivno vplivajo na družbo kot celoto, podpira pa jih vključitev starejših v dejavnosti izobraževanja in usposabljanja, ki se izvajajo zaradi osebne izpolnitve ali družabnih stikov;
44. poudarja, da so potrebni statistični podatki o vseživljenjskem izobraževanju v starostni skupini nad 65 let; poudarja, da je z dviganjem upokojitvene starosti v številnih državah EU in podaljševanjem delovne dobe nujno treba upoštevati razvoj prebivalstva izven tega starostnega okvira;
45. priznava vzgojno in izobraževalno vlogo športa ter zato poziva države članice, naj več vlagajo v šport in spodbujajo športne dejavnosti v šolah, da bi spodbudili vključevanje in prispevali k razvoju pozitivnih vrednot med mladimi Evropejci;
46. poudarja, da je trening športnikov na lokalni ravni temeljnega pomena za trajnostni razvoj in družbeno vlogo športa, ter izraža podporo upravljavskemu organu za šport, ki spodbujajo klube k vlaganju v izobraževanje in usposabljanje mladih lokalnih športnikov z ukrepi, ki določajo minimalno število igralcev v ekipah, ki trenirajo lokalno, in jih spodbuja, da naredijo še več;
47. spodbuja države članice, naj razmislijo o možnosti uvedbe obširnejšega sistema majhnih štipendij s čim manj birokracije za učence s finančnimi težavami na preduniverzitetni ravni, da bi jih spodbudili k temu, da se nadalje izobražujejo in s tem prispevajo k odpravi socialnih neenakosti, hkrati pa zagotovijo boljše možnosti za izobraževanje za vse;
48. je prepričan, da bi bilo treba storiti več za obravnavanje neenakosti med moškimi in ženskami, ki diplomirajo na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, saj je na področju strojništva le 20 % diplomantk;
49. naroči svojemu predsedniku, naj posreduje to resolucijo Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

OBRAZLOŽITEV

Ozadje

„Izobraževanje in usposabljanje 2020“ je strateški okvir za evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja: to je nadgradnja predhodnega delovnega programa „Izobraževanje in usposabljanje 2010“.

Vsaki dve leti ministri za šolstvo in Evropska komisija objavijo skupno poročilo o splošnih razmerah na področju izobraževanja in usposabljanja v EU in ocenijo napredek pri doseganju skupnih ciljev.

Poročilo povzema ukrepe in razvoj v prvem ciklu izvajanja programa „Izobraževanje in usposabljanje 2020“ v obdobju 2009–2011 in predlaga prednostna področja sodelovanja evropske politike v prihodnjem ciklu v obdobju 2012–2014. Poudarja zlasti, kako lahko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja podpira doseganje ciljev strategije Evropa 2020.

Glavne ugotovitve poročila:

1. potrebne so pametne naložbe in reforme politike;
2. potrebna so večja prizadevanja, da se doseže krovni cilj strategije Evropa 2020 na področju osipa in terciarnega izobraževanja;
3. vseživljenjsko učenje za večino državljanov EU ni realnost;
4. nadnacionalna mobilnost za pridobivanje novih znanj in veščin;
5. treba je izboljšati evropsko bazo znanj in veščin.

Komisija predlaga, naj se ta področja potrdijo kot prednostna področja evropskega sodelovanja v naslednjem delovnem ciklu programa „Izobraževanje in usposabljanje 2020“ (v obdobju 2012–2014), da se zagotovi uspešno izvajanje strategije Evropa 2020.

Glavne zamisli poročevalke

Čeprav poročilo vsebuje nekaj zelo dobrih priporočil, številna bistvena področja niso neposredno obravnavana.

Ena od ovir, ki lahko za posameznika na našem enotnem trgu predstavlja zelo veliko težavo, če bi želel delati kjerkoli v EU, je jezik. Jeziki so na splošno zelo koristno znanje, v okviru Evropske unije pa je večjezičnost bistvenega pomena za naš način delovanja. Čeprav je jezikovno izobraževanje v številnih državah dobro, bi morali razmisliti, kaj bi Evropska unija lahko še storila, da bi spodbudila nadgradnjo.

Naše prebivalstvo se stara in četudi so mladi zelo pomembni, bi bilo treba nadalje razmisliti tudi o možnostih starejših. V statistične podatke o vseživljenjskem učenju niso zajete osebe, starejše od 64 let. Ta izbira je čudna glede na to, da številni, ki se udeležujejo nadaljnega

izobraževanja, izpadejo iz tega starostnega okvira. Tudi zato, ker se v številnih državah dviguje upokojitvena starost in bodo ljudje delali bistveno dlje v življenju, je verjetno že čas, da se razmisli o tem, da bi morale vseživljenjsko učenje dejansko postati vseživljenjsko.

V času gospodarskih pretresov so vlade in EU osredotočene na svoje finančne položaje in vsa druga vprašanja se obravnavajo iz tega zornega kota. To je seveda zelo razumljivo, vendar pa ne bi smeli izgubiti izpred oči tistih posameznikov, ki se morajo vsakodnevno izobraževati in usposablјati. K obravnavi šolskega osipa bi lahko pritegnili ali pozvali različne akterje, vendar bodo verjetno na ta problem različno gledali učenci, njihovi učitelji, starši in druge zainteresirane strani. V poročilu je poudarjeno, da je treba pri izobraževanju dati prednost tistemu, kar je najugodnejše za učence in je v njihovem interesu.

V poročilu ni primerno obravnavano vprašanje razvoja zgodnjega izobraževanja glede na to, da je po mnenju številnih ta stopnja izobraževanja najbolj bistvena za prihodnje izobraževanje posameznika. Mreža Evropske komisije o varstvu otrok je leta 1996 priporočila, da bi morale evropske države vsaj 1 % BDP vložiti v predšolsko vzgojo in varstvo. Glede na raziskavo, ki jo je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj opravila leta 2004, pa je to raven naložb doseglo le pet od dvajsetih pregledanih držav. To je presenetljivo, saj so raziskave pokazale, da so naložbe v predšolsko vzgojo in varstvo učinkovitejše kot naložbe na kateri koli poznejši stopnji. V teh nestabilnih gospodarskih razmerah in obdobju agresivne varčevalne politike se predšolska vzgoja zlahka zanemari. V tem poročilu pa opozarjamo, da to ni razkošje, ki bi ga lahko ukinili brez posledic. Odločitev o ustavitvi naložb utegne povzročiti stroške, ki sprva ne bi bili nujno vidni, na primer nižje potencialne ekonomske koristi v prihodnosti, so pa lahko dodatno breme za finančno stabilnost držav članic. Izkazalo se je, da naložbe v zgodnje izobraževanje zmanjšujejo poznejše stroške, saj na primer krepijo bodočo delovno silo in s tem vlade preprečijo morebitne izgube pri davkih. Poleg tega lahko tudi zmanjšajo prihodnje zdravstvene stroške, stopnjo kriminalitete ter stopnje asocialnega vedenja.

Potrebne so nadaljnje raziskave o zamisli o pomoči za izobraževanje na preduniverzitetni ravni. Številnim evropskim učencem iz revnejših okolij družine že zdavnaj pred študijsko starostjo ne morejo zagotoviti nadaljnjega izobraževanja. Finančne razmere jih silijo, da prezgodaj opustijo šolanje in se zaposlijo. Zaradi finančnih omejitev težko tudi ponovno vstopajo v izobraževanje in na srednješolsko raven. V številnih državah je bila pripravljena vrsta shem neposredne finančne podpore za nadaljnje šolanje za učence iz revnejših okolij. Koristno bi bilo preučiti učinkovitost takih shem.

6.7.2012

MNENJE ODBORA ZA ZAPOSLOVANJE IN SOCIALNE ZADEVE

za Odbor za kulturo in izobraževanje

o izobraževanju, usposabljanju in Evropi 2020
(2012/2045(INI))

Pripravljaivec mnenja: Olle Ludvigsson

POBUDE

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve poziva Odbor za kulturo in izobraževanje kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. poudarja pomen vlaganja v izobraževanje in usposabljanje za doseganje ciljev strategije Evropa 2020 in krepitev evropske konkurenčnosti ter poziva države članice, naj kljub konsolidaciji proračunov izboljšajo dostop do vseživljenjskega učenja za vse; opozarja, da se vlaganje v človeški kapital in preprečevanje zgodnjega osipa ne sme obravnavati kot strošek, ampak da je to predpogoj za uresničevanje ciljev strategije Evropa 2020 in da se ga torej ne sme ocenjevati le z vidika konkurenčnosti; poudarja, da je izobraževanje temeljna človekova pravica, ki bi morala biti zagotovljena vsem, zlasti mlajši generaciji in članom ranljivih skupin, tudi ljudem, ki so brezposelni ter se ne izobražujejo ali usposabljujejo;
2. opozarja, da so lahko proticiklične naložbe v politike visokokakovostnega izobraževanja in usposabljanja ključne za premagovanje gospodarske krize s povečanjem evropske konkurenčnosti, pomočjo delavcem, da se prilagodijo spreminjajočemu se trgu dela, krepitvijo socialne kohezije ter pomočjo pri zagotavljanju kvalificiranosti ljudi za širši spekter del, ki jim lahko prinese kakovostno in trajnostno zaposlitev;
3. opozarja, da je potrebna višja raven spretnosti in znanja za zmanjšanje brezposelnosti, boj proti revščini in socialni izključenosti, izboljšanje socialnega, državljanskega in poklicnega vključevanja učencev, lažjo prostovoljno geografsko mobilnost, spodbujanje izobraževalne in poklicne mobilnosti ter zagotavljanje ustrezno izobražene in usposobljene delovne sile evropski industriji, zlasti malim in srednjim podjetjem; meni, da je za doseg teh ciljev treba usposabljanje prilagoditi povpraševanju na trgu dela ter pomagati pri prehodu iz izobraževanja in poklicnega usposabljanja v zaposlitev, poleg tega pa okrečiti sodelovanje med šolami, visokošolskimi ustanovami in poslovnim

svetom;

4. ugotavlja, da se s sodelovanjem učencev in študentov v ustreznih programih mobilnosti pridobivajo potrebne spretnosti za spodbujanje njihove poklicne mobilnosti in zaposljivosti;
5. ugotavlja neuspeh pri razvijanju možnosti in izkoriščanju izobraževanja in usposabljanja odraslih za naraščajoče potrebe posameznikov in družb glede konkurenčnosti gospodarstva in sodobnih proizvodnih metod;
6. poudarja, da je potrebno učinkovito in konstruktivno izobraževalno in poklicno usmerjanje, s katerim bi učencem, praktikantom in delavcem pomagali prepoznati smer izobraževanja in usposabljanja, ki najbolj ustreza njihovim nagnjenjem in interesom; poudarja, da je eden glavnih razlogov strukturne brezposelnosti neusklajenost med izobraževanjem, usposabljanjem in delovnimi mesti; meni, da je nujno treba predvideti prihodnje potrebe po znanju in spretnostih, da bi ponudba usposabljanja ustrezala stvarnosti na trgu dela; ugotavlja, da lahko predvidevanja o gibanjih na trgu dela koristijo vsem, ki jih to zadeva, saj lahko boljše prilagodijo svoje dejavnosti in se odločijo na podlagi informacij; poudarja, da je treba spodbujati in posodabljati programe poklicnega usposabljanja, da se razvijajo spretnosti v skladu z novim in vse večjim povpraševanjem v sektorjih, ki nudijo kakovostna in trajnostna delovna mesta, kot so sektorji, povezani s trajnostnim in vključujočim gospodarstvom, prehodom na okolju prijazne dejavnosti ter informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami; obenem poudarja, da mora družba skrbeti za ohranjanje tradicionalnih poklicev;
7. opozarja, da je ustvarjalnost bistven element nove ekonomije, temelječe na znanju; poudarja, da je prispevek ustvarjalnega sektorja h gospodarstvu pomemben in čedalje večji ter znaša 4,5 % BDP Evropske unije in 8,5 milijona delovnih mest;
8. meni, da potreba po natančnem usklajevanju ponudbe in povpraševanja na trgu dela še nikoli ni bila tako pomembna za preprečevanje nastajanja „izgubljenih generacij“;
9. opozarja, da je nujna sinergija med ponujeno delovno silo in absorpcijsko sposobnostjo trga dela;
10. poudarja, da imajo javni zavodi za zaposlovanje ključno vlogo pri spremljanju iskalcev zaposlitve in njihovem svetovanju, zlasti ko gre za pomoč pri iskanju zaposlitve ali usposabljanju; poudarja, da mora več iskalcev zaposlitve imeti možnost ustreznega usposabljanja, ki naj olajša njihovo vrnitev na trg dela, zato poziva države članice, naj temu namenijo potrebna sredstva;
11. poudarja odločilen pomen boljšega dostopa invalidov do vseživljenjskega učenja s pripravo in izvajanjem usmerjenih programov, pa tudi z vključitvijo vidika invalidnosti v vse programe, namenjene javnosti; meni, da je posebna pozornost, namenjena povezavi med invalidnostjo in vseživljenjskim učenjem, nujna za boj proti socialni izključenosti in resnično izboljšanje položaja invalidov na trgu dela, ker je glede na vse študije na tem področju raven izobrazbe invalidov nižja od povprečja in ker je stopnja njihove udeležbe v zadevnih programih izjemno nizka;

12. obžaluje, da se je znižalo financiranje izobraževanja in da primanjkuje plačanih mest za opravljanje prakse v podjetjih, ki so zaradi krize zmanjšala število teh mest; poudarja pomen mest za opravljanje prakse, zlasti za mlade; obžaluje nesprejemljivo povečanje opravljanja neplačane prakse ter poziva Komisijo, naj s čimprejšnjim sprejetjem predloga o evropskem kakovostnem okviru za opravljanje delovne prakse določi minimalne standarde za spodbujanje nudenja in opravljanja visokokakovostne delovne prakse; poudarja, da morajo države članice vlagati v ustrezno reformo izobraževanja in usposabljanja, da bi se učinkovito borile proti gospodarski krizi in dosegle cilje strategije Evropa 2020;
13. poziva države članice, naj s praktičnimi in konkretnimi ukrepi na nacionalni ravni, skupaj z ustrezno finančno podporo, izvajajo programe „jamstva za mlade“, da bodo mladim v štirih mesecih po končanju šolanja zagotovile dostojno zaposlitev ali nadaljevanje študija oziroma nadaljnje usposabljanje;
14. opozarja, da imajo delodajalci ključno odgovornost pri uresničevanju vseživljenjskega učenja za vse, s posebnim poudarkom na enakosti med spoloma; spodbuja delodajalce, naj z izboljšanjem prepoznavnosti pravic do usposabljanja, zagotavljanjem njegove dostopnosti za vse delavce in ustreznim nagrajevanjem znanja, pridobljenega s stalnim usposabljanjem, omogočajo stalno usposabljanje delavcev, ki si tako pridobijo višjo specializacijo in ustvarijo priložnosti za napredovanje na delovnem področju;
15. poziva države članice, naj si zastavijo visoke cilje in v boju proti šolskemu osipu uporabljajo inovativne politike; poziva k raznolikim in prilagodljivim učnim možnostim, z močno povezavo med začetnim in nadaljnjim usposabljanjem, da se krepko izboljšajo kakovost in rezultati ponujenih smeri, doseže prilagoditev potrebam različnih učencev, uvedejo dualni sistemi združevanja študija in praktičnega učenja, kar bi nudilo boljše priložnosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju;
16. poziva h krepitvi prizadevanja za oblikovanje in izvajanje evropskega sistema za potrjevanje in priznavanje formalnega in neformalnega učenja, vključno s prostovoljnim delom, da bi se okrepila povezava med neformalnim učenjem in formalnim izobraževanjem ter povečala mobilnost na trgu dela na nacionalni ravni in prek meja;
17. pozdravlja večje sodelovanje med ponudniki izobraževanja in usposabljanja ter podjetji, raziskovalnim sektorjem in civilno družbo kot sredstva za zmanjšanje brezposelnosti;
18. priporoča izvajanje skupnih ukrepov za izobraževanje in usposabljanje glede na posebnosti vsake ciljne skupine in potrebe geografskega območja ali zadevnega poklicnega sektorja;
19. poziva Komisijo, naj spodbuja konstruktivno sodelovanje med državami članicami ter izmenjavo izkušenj, strokovnega znanja in dobre prakse;
20. ugotavlja, da se sistemi izobraževanja in usposabljanja med državami zelo razlikujejo, in ob upoštevanju načela subsidiarnosti predlaga, naj se hkrati s poročilom o napredku objavi koristen vodnik o vsaki državi članici, ki bo vseboval priporočila za izboljšanje obstoječih politik in razvoj nacionalnih izobraževalnih sistemov;

21. poziva h krepitvi zunanje razsežnosti politik EU na področju izobraževanja in usposabljanja z boljšim dialogom in sodelovanjem znotraj Unije, notranjih partneric in s sosednjimi državami, da bi se pokazala večja gospodarska, socialna in politična soodvisnost in izvajala zunanja razsežnost strategije Evropa 2020, podprla stabilnost, blaginja in boljše zaposlitvene možnosti za državljane držav partneric, ob hkratnem razvoju boljših instrumentov za upravljanje in poenostavitev migracij usposobljene delovne sile v Evropo, da bi se zapolnil primanjkljaj strokovnega znanja, ki je posledica demografskih sprememb v Evropi.
22. opozarja, da so nacionalni sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja akterji na svetovnem trgu izobraževanja in morajo zato biti povezani s širšim svetom, da bi ostali v koraku s časom in konkurenčni ter sposobni pritegniti učence iz drugih evropskih in tretjih držav, jim zagotoviti izobraževanje in usposabljanje ter lažje poznavanje njihovega znanja in spretnosti; poudarja, da so zaradi demografskih sprememb in mednarodne migracije ta vprašanja še pomembnejša;
23. poudarja, da čeprav se evropsko območje izobraževanja in usposabljanja razvija, še niso bile odpravljene ovire za mobilnost, zato mobilnost učencev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ostaja nizka; poudarja, da bosta povečanje mednarodne mobilnosti učencev in učiteljev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter priznavanje njihovega znanja, spretnosti in usposobljenosti, ki so jih pridobili v tujini, pomemben izziv za prihodnost ter da so za pritegnitev več tujih učencev v naše sisteme poklicnega izobraževanja in usposabljanja potrebne tudi boljše in ciljno usmerjene informacije in smernice.
24. poudarja potrebo po krepitvi sodelovanja in udeležbe vseh zainteresiranih strani, zlasti socialnih partnerjev, pri pripravi, določitvi vsebine in izvajanju programov izobraževanja in usposabljanja.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	5.7.2012
Izid končnega glasovanja	+ : 39 - : 3 0 : 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Edit Bauer, Heinz K. Becker, Phil Bennion, Pervenche Berès, Mara Bizzotto, Philippe Boulland, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Minodora Cliveti, Marije Cornelissen, Emer Costello, Andrea Cozzolino, Frédéric Daerden, Karima Delli, Sari Essayah, Richard Falbr, Marian Harkin, Nadja Hirsch, Stephen Hughes, Danuta Jazłowiecka, Martin Kastler, Adám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Veronica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Konstantinos Pupakis (Konstantinos Poupakis), Silvana Rapti (Sylvana Rapti), Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Nicole Sinclair, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Jutta Steinruck, Andrea Zanoni
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Kinga Göncz, Sidonia Elżbieta Jędrzejewska, Jan Kozłowski, Anthea McIntyre

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	10.7.2012
Izid končnega glasovanja	+: 29 -: 1 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Zoltán Bagó, Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Aixela, Lorenzo Fontana, Mary Honeyball, Petra Kammerevert, Morten Løkkegaard, Emma McClarkin, Emilio Menéndez del Valle, Katarína Neveďalová, Doris Pack, Hrisula Paliadelí (Chrysoula Paliadelí), Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Emil Stojanov (Emil Stoyanov), Hannu Takkula, László Tőkés, Helga Trüpel, Marie-Christine Vergiat, Sabine Verheyen, Milan Zver
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Ivo Belet, Nessa Childers, Nadja Hirsch, Seán Kelly, Iosif Matula, Mitro Repo
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Evžen Tošenovský